

Konserniohje

Valtuuston 27.3.2014 hyväksymä

Sisällys

1 Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	2
2 Soveltamisala	2
3 Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	2
4 Konserniohjeen sitovuus	3
5 Kunnan toimielinten toimivallanjako	3
6 Konserniraportointi	4
6.1. Raportoinnin sisältö ja rajoitukset.....	4
7 Keskitetyt konsernitoiminnot	5
7.1 Keskitetyn toiminnan järjestäminen ja ohjeistus.....	5
7.2 Hankintoja ja omaisuuden luovutuksia koskevat ohjeet.....	5
7.2.1 Konsernin sisäiset hankinnat.....	5
7.2.2 Hankintayhteistyö.....	5
7.3 Rahoitusta, sijoituksia ja takauksen antamista koskevat ohjeet.....	5
7.3.1 Yhteinen lainanotto.....	5
7.3.2 Sijoituksista päättäminen.....	6
7.3.3 Takauksen ja vakuuden antaminen.....	6
7.4 Henkilöstöpolitiikka ja toimitusjohtajasopimukset.....	6
7.5 Riskienhallinta.....	7
8 Konsernipalvelut	7
9 Kuntakonsernin tarkastus ja valvonta	7
9.1 Konsernin valvonta.....	7
9.2 Tilintarkastajan valinta.....	8
9.3 Tarkastuslautakunnan tehtävät konsernin tarkastuksessa.....	8
10 Tytäryhteisöjen neuvotteluelvoitteet	8
11 Tiedottaminen konsernia koskevista asioista	9

1 Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen sekä kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

2 Soveltamisala

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan nimeämien edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoitettu määräysvalta.

Mitä tässä konserniohjeessa säädetään kunnan tytäryhteisöstä, sovelletaan myös kunnan määräysvaltaan kuuluviin säätiöihin ja muihin yhteisöihin ja kuntayhtymään.

3 Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeen hyväksyy kunnanvaltuusto.

Konserniohje käsitellään kunnan määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hyväksytään hallituksessa sekä muiden tytäryhteisöjen vastaavissa toimielimissä.

Tytäryhteisöjen toimitusjohtajien tai vastaavien sekä kunnan nimeämien edustajien yhtiökokouksessa tai vastaavassa sekä hallituksessa olevien kunnan edustajien tehtävänä on huolehtia siitä, että nämä ohjeet tulevat asianmukaisesti käsitellyksi, hyväksytyiksi ja toimeenpannuksi.

4 Konserniohjeen sitovuus

Kuntakonsernissa hyväksytyt konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on syytä ilmoittaa ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kunnanjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

5 Kunnan toimielinten toimivallanjako

Valtuusto (Kuntal 13 §)

- määrittelee kunnan tavoitteet ja sen mukaiset kunnan omistajapolitiikan linjaukset
- päättää toiminta- ja taloussuunnitelmassa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista
- hyväksyy konserniohjauksen periaatteet konserniohjeissa.

Kunnanhallitus

- nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin ja kunnanhallituksen puheenjohtajan läsnäolo- ja puheoikeudella yhtiöiden hallitusten kokouksiin
- antaa ohjeet yhtiökokouksessa, vastaavissa elimissä tai muissa hallintoelimissä kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin
- seuraa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista

- vastaa tytäryhteisöjen valvonnan järjestämisestä
- antaa valtuustolle selvityksen tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kunnan tilinpäätöksen yhteydessä.

Kunnanjohtaja

- johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan konsernipolitiikkaa
- vastaa konserniohjeen mukaan kunnanjohtajalle kuuluvista tehtävistä
- seuraa kunnan omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kunnanhallitukselle
- käy itse tai antaa tehtäväksi käydä tytäryhteisön johdon kanssa tavoite- ja tuloskeskustelut
- on läsnäolo- ja puheoikeus tytäryhteisöjen hallituksissa
- seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kunnanhallitukselle.

Konsernijohto

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Konsernikokous

Kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja, tytäryhteisön toimitusjohtaja tai vastaava sekä hallintojohtaja voivat pitää konsernikokouksia, joissa voidaan antaa konsernisuosituksia. Kokouksen kokoonkutsujana ja puheenjohtajana on kunnanjohtaja.

6 Konserniraportointi

6.1. Raportoinnin sisältö ja rajoitukset

Raportoinnista säännellään Kuntalain 70 ja 68 a §:ssä.

7 Keskitetyt konsernitoiminnot

7.1 Keskitetyn toiminnan järjestäminen ja ohjeistus

Keskitettyjen palvelujen järjestämisestä vastaa tavallisesti kunta, joka siten myös viime kädessä päättää keskitetyn toiminnan laajuudesta. Konserniyhteisöjen tulee selvittää keskitettyjen toimintojen edellytykset ennen toimintojen toteuttamista. Keskitettyjen palveluiden käyttämisestä päätetään erikseen kussakin konserniyhteisössä emokunnan ohjeistuksen mukaisesti, ellei ole perusteltua syytä poiketa siitä.

7.2 Hankintoja ja omaisuuden luovutuksia koskevat ohjeet

7.2.1 Konsernin sisäiset hankinnat

Hankinnat on kilpailutettava, jos kyseessä ei ole ns. sidosyksikköhankinta. Hankinnoissa noudatetaan yhtenäistä hankintaohjetta.

7.2.2 Hankintayhteistyö

Konserniyhteisöjen tulee selvittää hankintayhteistyön edellytykset ennen hankintojen toteuttamista. Päätös hankintayhteistyöhön osallistumisesta tehdään erikseen kussakin konserniyhteisössä emokunnan ohjeistuksen mukaisesti, ellei ole perusteltua syytä poiketa siitä.

Merkittävien käyttöomaisuushyödykkeiden ja -arvopapereiden luovutuksista tulee ilmoittaa ennalta kunnalle.

7.3 Rahoitusta, sijoituksia ja takauksen antamista koskevat ohjeet

7.3.1 Yhteinen lainanotto

Lähtökohtana on, että kunta antaa tarvittaessa takauksen konsernin lainoille. Takaukset edellyttävät valtuuston päätöksen. Samalla takauspäätös voi olla omistajaohjauspäätös yhtiön hankkeelle.

7.3.2 Sijoituksista päättäminen

Kassavarojen sijoittaminen ja konserniyhteisöjen maksuvalmiuden turvaaminen

Kunta kilpailuttaa konsernitilin. Konsernitilin käytöstä samoin kuin lyhytaikaisessa anto- ja ottolainauksessa noudatetaan kunnanhallituksen päättämiä periaatteita.

Konsernissa noudatetaan valtuuston hyväksymiä kunnan sijoitustoiminnan perusteita ja kunnanhallituksen antamia sijoitusohjeita.

Toimialaan liittyvä sijoittaminen

Konserniyhteisön pääomasijoitusten tulee palvella kuntakonsernin toimialaan liittyviä tarkoituksia. Toimialasijoitukset ovat pääsääntöisesti pääomasijoituksia konserniyhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Ennen kun tytäryhteisö tekee toimialasijoituksia, niistä on neuvoteltava konsernijohtajan kanssa.

7.3.3 Takauksen ja vakuuden antaminen

Kunta yksinomaan takaa tytäryhteisöidensä tai tyttärien tytäryhtiöiden lainoja. Sama koskee myös vakuuksia, ellei ne perustu osakassopimukseen tai vastaavaan.

7.4 Henkilöstöpolitiikka ja toimitusjohtajasopimukset

Henkilöstöön noudatetaan kunnanhallituksen (Kh 26.11.2012) ja tytäryhteisöjen hyväksymiä Inarin kuntakonsernin henkilöstöperiaatteita.

Konsernin tytäryhteisöjen tulee noudattaa kunnanhallituksen vuoden 2014 aikana tarkentamia kuntaan ja kuntakonserniin liittyviä henkilöstöohjeita.

Henkilöstön hankinnassa tulee yhteisöjen ottaa huomioon konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet.

Tytäryhteisöt liittyvät jäseneksi kuntatyönantajan perustamaan työnantajayhteisöön, ellei toiminnan laatu ja tytäryhtiön etu muuta edellytä.

Tytäryhteisöt järjestävät eläkevakuutuksensa Kuntien eläkevakuutuksessa silloin kun se kunnan edun mukaista eikä tytäryhtiön etu muuta edellytä.

Toimitusjohtajasopimuksissa noudatetaan kunnanhallituksen hyväksymiä periaatteita.

7.5 Riskienhallinta

Tytäryhteisöiltä edellytetään riskien kartoitusta ja riskienhallintaohjelmaa.

Kunta kilpailuttaa konsernissa otettavat vakuutukset viiden vuoden välein tai tarvittaessa useamminkin.

8 Konsernipalvelut

Yhteisiä konsernipalveluja voidaan järjestää, jos niin konsernissa sovitaan. Hankintaohjeeseen sisällytetään tarvittaessa ohjeistus sisäisten palvelujen hankinnasta.

9 Kuntakonsernin tarkastus ja valvonta

9.1 Konsernin valvonta

Konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto.

Konsernivalvonnan kohdealueita ovat erityisesti konserniyhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi. Konsernissa sovitaan yhteisesti käytettävät tunnusluvut ja mittarit.

Konsernivalvonnassa seurataan myös valtuuston tytäryhteisöjen toiminnalle asettamien tavoitteiden toteutumista sekä konserniohjeen noudattamista erityisesti keskitetyissä konsernitoiminnoissa ja konsernin sisäisten palvelujen käytössä.

Kunnanjohtaja toimii kunnan puolelta neuvottelijana tytäryhteisöjen kanssa. Neuvotteluyhteys sisältää säännölliset neuvottelut tytäryhteisöjen toimitusjohtajien kanssa.

9.2 Tilintarkastajan valinta

Kunnan toiminnan kannalta merkittäviin yhteisöihin tulee valita sama JHTT tarkastaja tai -yhteisö, joka on valittu kunnan tilintarkastajaksi.

9.3 Tarkastuslautakunnan tehtävät konsernin tarkastuksessa

Tarkastuslautakunnan tehtävät määritellään Kuntalain 71 §:ssä.

10 Tytäryhteisöjen neuvotteluelvoitteet

Yhteisön hallituksen on hankittava konsernijohdon ennakkokäsitys seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen muuttaminen
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyhteisöasemansa suhteessa kuntaan
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen

- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti toimintaan nähden merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset
- merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

11 Tiedottaminen konsernia koskevista asioista

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön tai säätiön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallista tehtävää. Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kunnan keskuhallintoon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ohjeen tulee pohjautua konserniohjeeseen. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.